GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisori nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 78. Sâmbătă, 5 (17) Aprilie. 1886.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei“.

Cu I Aprilie 1886 st. v., s'au începutŭ **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toți onorații amici și sprijinitori ai fóiei nóstre.

Prețulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni **3 fl.**
„ șése „ 6 „
„ unŭ anŭ 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni **10 franci**
„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Abonaților de pân'acum li-se recomanda a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâșiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

Domnii ce se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurită și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Brașovŭ 4 Aprilie 1886.

Mai în fiă-care numĕrŭ alŭ fóiei nóstre ni se dă ocasiune a combate câte unŭ neadevĕrŭ din cele multe, ce le publică „cavalerii Kulturegyletiști“ cu scopŭ de a ațița poporulŭ maghiarŭ în contra Românilorŭ. Ce i dreptŭ, în privința scorniturilorŭ tendențióse antiromânesci și a falsificării de fapte și evenimente din trecutŭ și din presentŭ, se întrecŭ foile maghiare una pe alta. Nici una însĕ nu intrece pe „Ellenzék.“ Acéstă fóiă ocupă fără îndoială loculŭ celŭ dintâiŭ între ḑiarele, ce conducŭ agitațiunea șovinistică din Transilvania.

Inchipuiți-vĕ acuma, că acelașĭ „Ellenzék“, care nu póte scrie douĕ cuvinte despre Români, fără a spune o minciună — vorba lui — și fără a întortochia faptele, vine și impută „Românului“, că spre a puté apĕra pe Românii din statulŭ ungarŭ și-ar lua refugiu la nisce „minciuni îndrăsnețe și bătătóre la ochi“.

Nu mai încape îndoială, că ori de câte ori vr'unulŭ din ḑiarele de dincolo de Carpați își redică vocea în favórea elementului românescŭ asupritŭ dela noi, patrioții privilegiați Unguri sĕmtŭ o mare și fórte naturală indisposiție.

Nu ne póte dér nicidecum mira, că pe Unguri i-o fi supĕratŭ și articululŭ, ce l'a publicatŭ de curêndŭ „Românulŭ“ asupra situațiunei nóstre, adresându-le nisce binevoitóre admoniări din causa terorismului și a intoleranței lorŭ față cu noi. Trebue sĕ ne uiméscă însĕ cutezanța celorŭ dela „Ellenzék“, cari în locŭ de a se mărgini sĕ 'și manifesteze indisposiția, rĕspunḑêndŭ „Românului“ cu aceeași urbanitate, cu care acestŭ ḑiarŭ românŭ s'a adresatŭ către „trufașii vecini unguri“, î-lŭ atacă cu cuvinte adevĕratŭ surugiescĭ și ne atacă din nou și pe noi, insinuându-ne nisce neadevĕruri strigătóre la cerŭ.

Acésta n'amŭ fi așteptat'o încă nici dela „Ellenzék.“

Ce a ḑisŭ „Românulŭ“?

A ḑisŭ, că trufașii vecini unguri își punŭ tóte puterile, pentru ca Româniii de aici sĕ nu mai pótă sĕ-și învețe séu sĕ-și cultive limba și sĕ-și pătreze naționalitatea și apasă pe grumazii lorŭ pe tóte căile și prin tóte mijlócele. „Nu-i mai este datŭ Românului — adauge „Românulŭ“ — sĕ vorbéscă, sĕ simță și sĕ cugete decâtŭ numai unguresce: étă programa politică a bărbațilorŭ de statŭ unguri, pe care se întemeiază tótă sciința lorŭ de-a guverna.“

Și cu ce vrea sĕ combată „Ellenzek“ acéstă aserțiune?

Se provócă la legea de instrucțiune care ar asigura limba română în scólele române.

Fórte frumosŭ. Dér „Ellenzék“ uită a ne spune că nimeni nu mai respectéză legea de instrucțiune, și scólele nóstre, ce le-au aflatŭ Ungurii înființate, când au venitŭ la putere — căci guvernulŭ unguresců, scie fórte bine „Ellenzék,“ nu a înființatŭ nici măcarŭ o singură scólă românéscă — au ajunsŭ a depinde astăḑi dela arbitriulŭ d-lui Trefort.

Décă ne este asiguratŭ dreptulŭ de a ne cultiva în limba română, de ce nu ne dă voiă guvernulŭ sĕ ne înființămŭ unŭ gimnasiu în Caransebeșŭ. De ce ne omóră revisorii și inspectorii de scóle unguri învĕțămêntulŭ românescŭ, cerêndŭ dela scolarii noștri ca sĕ-și petrécă mai multŭ de jumĕtate din timpulŭ lorŭ cu studiulŭ limbei și alŭ literaturei maghiare? Când se mai cultive ei și limba română décă trebue sĕ reciteze poesiile lui Vörösmarty și Petőfi din doscă în doscă?

Și Nemții ne impuneau limba lorŭ în vremile absolutismului, dér cereau numai ce era posibilŭ, nu ne zădărniceau instituțiunea cu pretensiuni asagerate.

Ne mai vine „Elenzék“ cu reuniunile.

Ei bine, de ce nu li se dă voiă femeilorŭ române din Sătmarŭ de a și înființa o reuniune de binefacere? De ce nu se concede înființarea unei reuniuni agricole române? De ce ne amenință „Ellenzék“ cu soții sĕi la fiecare ocasiune că ne vorŭ suprima și reuniunile, ce le mai avemŭ, căci se temŭ sĕ nu conspirămŭ în ele.

Nu cumva le facŭ tóte aceste numai pentru că dorescŭ sĕ ne cultivămŭ limba și sĕ ne păstrămŭ naționalitatea?

Mai vorbesce „Ellenzék“ de ḑiarele române de aici, de cărturarii noștri cari trecŭ în România. La acéstă parte a espectorărilorŭ sale vomŭ rĕspunde mâne mai pe largŭ. Deocamdată numai o simplă întrebare:

Sĕ ne spună cei dela „Ellenzék“ — décă pretindŭ că nu sciu minți îndrăsnețŭ — când au cetitŭ în „Gazetă“ vr'odată o proclamațiă, care ar provoca la incendiu și la dinamită și când au cetitŭ vr'odată în fóia nóstră, că Românii de aici arŭ gravita spre România?

Profesori „patriotici“.

II.

Tênĕrulŭ nostru vĕḑêndu-se astfelŭ isgonitŭ de fostulŭ sĕu profesorŭ ungurŭ din causa iubirei ce o avea către limba și națiunea sa română, î i rĕspunse mâhnitŭ: „Mĕ ducŭ, d-le directorŭ, și vĕ scapŭ de a mea presență, décă vĕ e așa de neplăcută, dér înainte de a merge trebue sĕ-ți spunŭ, că nu mai sunt băiatŭ și că am ajunsŭ sĕ am și eu convingerile mele. A mea firmă convingere este, că precum statulŭ și patria nu pierde nimicŭ décă fiă-care omŭ își vede numai de casa și de moșióra lui, așa nu póte pierde nici atunci, când, — cum e la noi, unde trăescŭ mai multe naționalități, — fie-care iubesce și se străduesce a-o înălța pe a lui. — Cu acestea se depărtă.

Bĕtrânulŭ profesorŭ ungurŭ de sigurŭ că a muritŭ în aceea credință, că elevulŭ sĕu de odinióră a căḑutŭ jertfă periculosului „dacoromânismŭ.“

Totŭ cu acestŭ diriginte se întêmplă, că întră odată în a treia clasă și află declamândŭ unŭ copilașŭ românŭ chiar „Deșteptă-te Române“; firesce în óra limbei române, care se propunea în gimnasiulŭ din S. Dirigintele asculta cu fruntea încrețită. La cuvintele: „la care sĕ se'nchine și crudii tĕi dușmani,“ pĕrêndu-i-se din cuvêntulŭ „crudii“ ceva periculosŭ statului, opresce pe copilașŭ în declamarea sa și-lŭ face sĕ-i traducă versulŭ. Făcêndu-se acésta cu desteritate îndestulitóre dela unŭ copilașŭ ca declamatorulŭ, dirigintele se rĕstesce cu nespusă furiă către copilașŭ: — Cine e dușmanulŭ tĕu? — Nu sciu, d-le diriginte, rĕspunse copilașulŭ, vĕḑêndŭ că i se face rĕu dirigintelui. — Ba scii, numai rĕspunde iute, că étă scutica în busunarulŭ meu. — Francesulŭ, ḑise copilulŭ ca într'o nimerélă. — Ba nu, voi ḑiceți, că sunteți némŭ cu Francesulŭ și credeți, că vĕ va fi întru ajutorŭ. Spune numai dreptŭ, că scii tu. — Italianulŭ, rĕspunse éră copilulŭ. — Ba nu, cu acela ḑiceți voi, că sunteți frați buni, că și voi vĕ trageți dela Roma. — Némțulŭ, ḑise copilulŭ cu neliniște. — Ba nu, cu Némțulŭ ați ținutŭ voi și în 48 și țineți și acum. — Muscalulŭ déră, ḑise copilulŭ éră. — Ba nu, Muscalulŭ e prietenulŭ vostru, are aceeași religiune cu voi, așa țineți voi. — Apoi altulŭ nu sciu, îndrăsni copilulŭ a mai ḑice. — Ba sci, ḑi numai flóre de furci, că altcum îndată te taiu până la 12 scutice. — Ungurulŭ, ḑise copilulŭ, séu aducêndu-și aminte de acéstă unică națiune, ce mai scia, séu strîmtoratŭ fiindŭ cu voia de a năcăji și elŭ pe dirigintele nemilosŭ învinovătorŭ. — Ungurulŭ, da e Ungurulŭ, cu care trăiesci într'o țéră, care te apĕră de inimici, a căruia pâne o mânânci, care te-a scăpatŭ din iobăgiă! Ungurulŭ e dér, flóre de furci. Ei, las', că te învĕțŭ eu îndată la blăstĕmății de aceste, nemernicule. Eși afară! 12 scutice suntŭ ale tale. Aci-sŭ scuticele M. trage-i-le, dér bine, ca sĕ-și aducă aminte nemernicului acesta, că Ungurulŭ e dușmanulŭ lui. — Mĕ rogŭ, sĕ nu mĕ bați, d-le diriginte; eu am ḑisŭ, câți am sciutŭ; d-vóstrĕ ați alesŭ pe Ungurŭ, nu eu, ḑise copilulŭ înecatŭ de ciudă. — Și încă disputi, flóre de furci? Trage-lŭ din bancă, M!

M. celŭ mai mare și mai tare copilŭ în clasă, totŭ Românŭ, abia se mișcă, căci sângele apă nu se face; între aceste copilașulŭ sări din bancă la ușă, o deschise largŭ și de acolo strigă, că elŭ nu se va lăsă sĕ-lŭ bată, fiindŭ că nu e de vină. Se va duce la părinți și va spune, ce i s'a întêmplatŭ. Și cu acésta dispărŭ în coridorŭ.

Severulŭ diriginte nu mai pățise una ca acésta. De furiă nu se mai cunoscea. Se întórse către profesorulŭ de limba română și-lŭ apostrofă cu aceste cuvinte: — De aceste învĕță copiii în óra de limba română, d-le profesorŭ? — Ce învĕță séu nu învĕță, nu e loculŭ sĕ discutămŭ aci, d-le diriginte. Politică nu au învĕțatŭ pân'acum. Despre celelalte la loculŭ și timpulŭ sĕu, rĕspunse profesorulŭ indignatŭ de acéstă scenă și părăsi clasa. Indată după elŭ și dirigintele.

Părinții copilului, ómeni plugari, dér în bună stare și numai pe acestŭ copilŭ avêndu-lŭ, n'au lăsatŭ lucrulŭ baltă. Au mersŭ la advocatŭ și prin acésta au datŭ jélbă la magistratulŭ orașului, care era protectorulŭ gimnasiului. Lucrulŭ a luatŭ unŭ cursŭ periculosŭ pentru dirigintele, căci pe acele vremi se plăteau rĕu „patriotismele“ aceste atâtŭ de bine plătite astăḑi. Prin intrevenirea unorŭ pretini ai dirigintelui însĕ s'a complanatŭ tótă tréba și copilulŭ și-a continuatŭ studiile nepedepsitŭ.

Cu acéstă tactŭ pedagogicŭ se cresce la noi și aḑi în elevii nemaghiari simțulŭ „patriotismului“ în multe institute maghiare. Apoi sĕ se mai mire omulŭ de resultatŭ!

Z......

Din dieta ungară.

In ședința dela 13 Aprilie n a camerei deputațilorŭ din Pesta, ministrulŭ președinte Tisza a rĕspunsŭ la interpelarea deputatului Otto Herman privitóre la stările din comitatulŭ Maramureșŭ. Interpelarea este următórea:

Are d-lŭ ministru preşedinte cunoscinţă despre aceea, că în acelŭ procesŭ, ce l'a intentatŭ Ladislau Mihalka, viceşpanulŭ comitatului Maramurĕşŭ, în contra redactorului şi membrului comisiunei municipale Stefanŭ Hollosy şi care s'a pertractatŭ la 11 Maiu 1885 înaintea juriului din Caşovia, s'au adusŭ dovedĭ în contra lui Ladislau Mihalka ca funcţionarŭ publicŭ.

Are cunoscinţă despre aceea, că aceste dovedĭ au lămuritŭ astfelŭ de fapte, care au făcutŭ pe juraţĭ, respective pe tribunalŭ, sĕ lase a cădé acusaţiunea de calumniă?

Are cunoscinţă despre aceea, că din mărturisirile făcute sub jurămêntŭ de către martorii pricepĕtorĭ în causă s'a arĕtatŭ, că Lad. Mihalka ca preşedinte alŭ composesoratului a călcatŭ legea şi ca viceşpanŭ a aprobatŭ acésta, aşa că comunele Vişa şi Borşa, odinióră avute, au fostŭ aduse la sapă de lemnŭ?

Are cunoscinţă despre aceea, că din dovedĭ s'a arĕtatŭ şi aceea că mişcarea daco-română îndreptată contra temeliilorŭ statului ungurescŭ a apucatŭ de-asupra? Are cunoscinţă despre unŭ şirŭ întregŭ de abusurĭ, ce s'au datŭ la lumină prin dovedĭ? Décă are cunoscinţă despre tóte acestea, care a fostŭ motivulŭ, că n'a luatŭ dispoşiţiunile necesare din punctulŭ de vedere alŭ responsabilităţii? Décă n'are cunoscinţă despre acestea: are de gândŭ, în puterea principiului responsabilităţii, d'a face cercetare, eventualŭ d'a trage la rĕspundere pe fişpanulŭ comitatului Maramurĕşŭ pentru călcarea datoriei de supraveghiare şi, peste totŭ, are de gândŭ d'a începe procedura legală şi prin acéa d'a procura comitatului Maramurĕşŭ condiţiunile desvoltării pacînice, ér opiniunei publice ofensate satisfacţiunea legală?

Ministrulŭ Tisza rĕspunse următórele: Despre procesŭ şi despre cursulŭ lui n'am cunoscinţă oficială, căcĭ tribunalulŭ n'a avutŭ motivŭ a cere intervenţia autorităţii. Şi nicĭ vr'o plângere personală n'am primitŭ. Congregaţiunea comitatului Maramureşŭ a găsitŭ de neîntemeiate plângerile lui Hollosy, prin urmare nu era necesitate de nicĭ o dispoşiţiune. In urma interpelării mĭ-am procuratŭ datele privitóre la procedura procesuală şi am cerutŭ deslușirĭ pe calea respectivului viceşpanŭ şi fişpanŭ. Că juriulŭ n'a găsitŭ casŭ de calumniă, asta nu dovedesce nimicŭ contra viceşpanului.

Ce privesce presupusa devastare a pădurilorŭ comunelorŭ Vişa şi Borşa de către viceşpanulŭ Mihalka, pe basa datelorŭ ce am, potŭ spune, că pădurea Borşei, de care Mihalka în calitate de preşedinte alŭ composesoratului a putută dispune din 1878 până la 1882, deja la începutulŭ acestei sute a fostŭ astfelŭ devastată, încâtŭ odată s'a trimisŭ chiar unŭ comisarŭ alŭ guvernului şi mai târdiu s'au luatŭ unŭ şirŭ întregŭ de dispoşiţiunĭ de către autoritate în contra acestorŭ devastărĭ. In 1863, când comuna nu 'şĭ-a mai putută plăti dările, autoritatea d'atuncĭ a vêndutŭ marĭ cantităţĭ de lemne în contulŭ comunei; dér în 1865 cumpĕrătorulŭ a cerutŭ anularea contractului, fiindŭ că lemnele din acele pădurĭ nu se potŭ întrebuinţa, şi i s'a primitŭ cererea. Prin urmare nu atuncĭ s'au devastatŭ pădurile, când dispunea de ele Mihalka. Totŭ aşa stă lucrulŭ şi cu pădurile Vişei, cu deosebire numai, că acolo e interesatŭ şi statulŭ şi s'a pusŭ capĕtŭ devastării încă dela începutŭ.

Ce privesce sĕrăcirea comunelorŭ, observŭ, că acele pădurĭ nu suntŭ ale comunelorŭ ci ale composesoratului. Ce privesce păgubirea acestuia am date care dovedescŭ că în timpulŭ composesoratului înainte de 1878 n'a putută plăti nicĭ dările pe pădurĭ, pe când sub administrarea lui Mihalka afară de plătirea dărilorŭ, composesoratului i s'a asiguratŭ peste 20,000 fl. De aceea comitatulŭ Maramurĕşŭ a rĕspinsŭ propunerea lui Hollosy, ca posiţiunea de viceşpanŭ sĕ nu fiă compatibilă cu aceea a unui preşedinte a composesoratului. Cu tóte astea viceşpanulŭ 'şĭ-a datŭ dimisia din postulŭ de preşedinte.

Cu privire la regaliele Vişei şi Borşei observŭ, că dreptulŭ regalŭ alŭ Vişei s'a predatŭ bisericei greco-unite şi nu s'au arendatŭ de Mihalka. Regaliele Borşei nu s'au arendatŭ pe sub mână în contra legei. Eu procedŭ strictŭ în contra abusurilorŭ. Dér în interesulŭ păcii şi liniştei nu e bine sĕ se aducă afacerea înaintea unui forŭ, care nu o póte decide în tóte amĕruntele ei.

Cu privire la fişpanulŭ, n'am nicĭ cea mai mică căusă d'a porni cercetare în contra lui pentru neglijearea supraveghierei. Acela'şĭ esercită dreptulŭ de supraveghiare totdéuna punctualŭ. Ministrulŭ de comerţŭ póte mărturisi, că acestŭ fişpanŭ procede totdéuna cu energiă şi'şĭ împlinesce fidelŭ datoria sa.

Incă o acusare grea s'a ridicatŭ contra vice-şpanului Mihalka. Astfelŭ se susţine că dênsulŭ ar turbură pacea din Marmaţia între rassa maghiară, română şi rutênă, carĭ, până acum, se póte dice au trăitŭ în înţelegere esemplară; dênsulŭ se presintă, ca unulŭ care stă în fruntea vre-unei mişcărĭ, ce atacă interesele cardinale ale statului şi décă îmĭ aducŭ bine aminte, d-lŭ deputat Herman a amintitŭ contra lui Mihálka şi cele din urmă alegerĭ de deputatŭ. Eu credŭ, că în contra aceluia care a lucratŭ anĭ mulţĭ pe terenulŭ publicŭ alŭ comitatului, în contra aceluia trebue sĕ aveţĭ vr'unŭ documentŭ, ca sĕ'lŭ acusaţĭ, că elŭ în direcţia cutare séu cutare a lucratŭ rĕu. Dér nu merită se fiă acusatŭ, când nu suntŭ dovedĭ în contra lui şi cândŭ tocmai elŭ a fostŭ *care cu ocasiunea congresului din Sibiiu a datŭ sfaturĭ bune şi patriotice inteligenţei române de acolo*; ér după ce a eşitŭ la lumină vestita programă din Sibiiu, sub preşedinţa lui s'au făcutŭ *protestările în contra conclusului sibianŭ*, sub preşedinţa lui au cerutŭ Românii din Maramurĕşŭ, ca *sĕ se introducă în şcólele române limba maghiară.* (Aprobărĭ în drépta.)

Cu ocasiunea alegerilorŭ dietale din urmă, onorată cameră, e dreptŭ elŭ a fostŭ, care faţă c'unŭ deputatŭ maghiarŭ a părtinitŭ unŭ Românŭ, care şi fù alesŭ. *Décă este cineva, căruia sĕ-i pară rĕu de acéstă alegere, acela sunt eu;* pentru că a cădutŭ unŭ deputatŭ maghiarŭ de partida guvernamentală, care era stimatŭ şi iubitŭ de noi. Dér totuşĭ credŭ, că-mĭ veţĭ da dreptate că acea faptă, décă cineva alege unŭ deputatŭ românŭ oposiţiunalŭ contra unui deputatŭ maghiarŭ guvernamentalŭ, credŭ că nu învólvă în sine şi nu se póte privi ca trădare de patriă. (Aprobărĭ vii în drépta.) Eu celŭ puţinŭ, care după d-vóstră terorisezŭ în interesulŭ alegerilorŭ de deputaţĭ guvernamentalĭ, nu găsescŭ nicĭ unŭ motivŭ, ca sĕ intentezŭ o cercetare în contra lui Mihálka, séu sĕ-lŭ condamnŭ şi sĕ nu-lŭ apĕrŭ în contra acusaţiunilorŭ nedrepte. (Aprobărĭ vii în drépta). Vĕ rogŭ sĕ luaţĭ la cunoscinţă rĕspunsulŭ meu. (Aprobărĭ în drépta.)

Otto *Herman* dice că ministru şĭ-a luatŭ informaţiunile din rĕu isvorŭ. Rĕu face ministrulŭ că-şĭ scutesce pe funcţionarii sĕi cu puterea. Ca ilustrare a stărilorŭ din Maramurĕşŭ, oratorulŭ citéză casulŭ, că 15 cetăţenĭ, ca sĕ ţină o adunare poporală au trebuitŭ sĕ garanteze de întréga adunare poporală. După adunare primarulŭ, la însărcinarea fişpanului, a cerutŭ protocolulŭ şedinţei ca sĕ-lŭ arate ministrului de interne. O deputaţiune de 200 de membri voia sĕ mérgă în capitală ca sĕ se plângă de acéstă, dér cei ce au subscrisŭ petiţiunea au fostŭ închişĭ de către solgăbirăŭ. Óratorul se provócă şi la memorandulŭ conventiculului din Sibiiu în 1881, care în fiecare punctŭ dovedesce trădare de patriă. In Maramurĕşŭ nu poporulŭ românŭ şi rusŭ uresce patria, ci inteliginţa. Şi de órece Mihalka e autorulŭ acestorŭ stărĭ, nu ia rĕspunsulŭ ministrului la cunoscinţă. (Vii aprobărĭ în stânga.)

Ministrulŭ *Tisza* respinge afirmarea, că cei ce au subscrisŭ petiţiunea au fostŭ închişĭ. Intr'o comună solgăbirĕulŭ a fostŭ încunosciinţatŭ despre aceea, că locuitorii sĕ temŭ, fiindcă sĕ ţinŭ nóptea conventicule. De aceea a opritŭ elŭ p'acésta, dér a declaratŭ că diua potŭ face neîmpedecaţĭ ce voescŭ. Despre aceea, că fişpanulŭ a cerutŭ protocolulŭ unei adunărĭ poporale, ca sĕ-lŭ trimétă ministerului, n'are cunoscinţă. Dér póte că a făcutŭ acésta fişpanulŭ, când ministrulŭ a cerutŭ lămurirĭ despre cele ce se petrecŭ acolo. Décă decĭ fişpanulŭ a cerutŭ copia protocolului, asta nu e vr'unŭ lucru grozavŭ.

Ferdinand *Horanszki*: N'are dreptŭ sĕ facă acésta! Judecătorulŭ se cade sĕ céră protocolulŭ, ér altulŭ nu. (Aşa e! în stânga şi în stânga estremă. Contradicerĭ în drépta.)

Ministrulŭ *Tisza*: Eu nu potŭ vedé, unde e aci o călcare a legii, décă unŭ fişpanŭ cere protocolulŭ unei adunărĭ poporale. (Strigărĭ în stânga: Nu e constituţionalŭ!) Ce privesce pe învĕţătorulŭ, care s'a predatŭ tribunalului, nu sciu ce s'a mai întêmplatŭ cu elŭ. Intr'unŭ lucru atâtŭ autorităţile administrative câtŭ şi judiciare mergŭ pré departe, adecă că espectorările necugetate şi criminale făcute în înferbinţéla mişcării electorale le urmărescŭ mai puţinŭ decâtŭ cele făcute altădată.

In fine e doveditŭ, că la conventicululŭ din Sibiiŭ viceşpanulŭ n'a luatŭ parte nicĭ înainte nicĭ după aceea. Repetŭ numai, că nu procederea mea va fi vinovată de aceea — şi acéstă rĕspundere n'o acceptŭ — décă s'ar turbura liniştea şi ordinea, ci mai multŭ aceia vorŭ purta vina, carĭ în loculŭ de o procedere necesară şi legală se silescŭ deoparte a pĕta fără temeiu persóne în faţa ţĕrii, de altă parte nu se sfiescŭ a introduce lupte personale între poporaţiunea poliglotă ce trăia în pace pân'acum şi a provoca tocmai prin aceea neajunsurile naţionale ce n'au esistatŭ acolo nicĭ odată. Pe acestia îi va ajunge respunderea. Câtă vreme nu trecŭ peste marginile legii, îi scutesce constituţiunea, nu-i potŭ atinge. Rogŭ sĕ se ia rĕspunsulŭ la cunoscinţă. (Vii aprobărĭ în drépta. Mişcare în stânga.)

După ce mai schimbă ministrulŭ Tisza câteva vorbe cu Herman, care a produsŭ larmă în cameră, rĕspunsulŭ ministrului s'a luatŭ la cunoscinţă.

SCIRILE DILEI.

In comuna M. *Şilea*, din comitatulŭ *Albei de josŭ*, care numĕră 917 locuitorĭ, au murită din causa inflamaţiunei de gâtŭ, dela începutulŭ lui Decemvre şi până în 2 Aprilie a. c. 60 de copii. Astă-dĭ se póte dice că în acea comună nu se mai află copii dela 1—5 anĭ.

—x—

In biserica din *Sân-Georgiulŭ de Câmpiă* au întratŭ mai mulţĭ hoţĭ, furândŭ mai multe vase de argintŭ şi alte obiecte preţióse.

—x—

Sâmbătă nóptea a fostŭ unŭ mare incendiu în comuna *Bonţida* de lângă Clujiu. Vêntulŭ întindea fla-

FOILETONŬ.

O conferinţă la Academie.

Vinerea trecută am avutŭ ocasiune s'audŭ pe distinsulŭ publicistŭ românŭ de peste munţĭ, George Bariţŭ, vorbindŭ în şedinţa publică a Academiei despre corespondinţele sale, carĭ le-a avutŭ cu fruntaşii românĭ din principatele dunărene înainte de 1848.

Conferinţa a fostŭ fórte instructivă. Pĕcatŭ că conferenţiarulŭ n'a avutŭ timpŭ sĕ arate în colorĭ mai vii starea în care se găséu Românii înainte de 1848. Cu tóte acestea d. Bariţŭ a făcutŭ destulă lumină asupra grelelorŭ împrejurărĭ, în carĭ Românii de pe acele vremurĭ lucrau, fără pregetŭ, pentru întărirea şi prosperarea némului românescŭ.

Conferenţiarulŭ a lăsatŭ pe fie care sĕ înţelégă ce însemna atuncĭ idea de naţionalitate şi patriă.

Ajunşĭ în cele mai critice împrejurărĭ, luptândŭ contra autorităţilorŭ publice din propria lorŭ patriă, dicea dênsulŭ, adevĕraţii Românĭ, fără consideraţiune la viéţă şi avere, puneau la dispoşiţiunea poporului românescŭ capitalulŭ cunoscinţelorŭ lorŭ, spre a ridica consciinţa naţională şi nivelulŭ culturalŭ alŭ poporului la trépta pe care se găseau popórele occidentale.

Este vechiă lupta Românului contra străinului apăsătorŭ şi esploatatorŭ. Ii lipsea însĕ direcţiunea, conducerea. Abia pe la sfêrşitulŭ secolului trecutŭ şi în prima jumĕtate a seculului actualŭ s'au găsitŭ Românĭ cu pricepere şi cu inimă ca sĕ scótă poporulŭ românŭ din letargia în care'lŭ adêncise nesaţiulŭ străinilorŭ.

Dér în fine vêntulŭ ideilorŭ frumóse, ce bătea din spre apusŭ, a pĕtrunsŭ şi prin negura cea grósă, care ţinea în orbire némulŭ românescŭ. Pe orisontulŭ acestuia s'au ivitŭ luceferĭ conducĕtorĭ, carĭ au luminatŭ calea, pe care se pótă merge şi Românulŭ ca Românŭ, spre binele neamului şi obştésca bună înţelegere.

Dér cu tótă lumina, drumulŭ era fórte dificilŭ, fiecare pasŭ trebuia câştigatŭ prin luptă crâncenă şi în acéstă stare, de sine se înţelege, că fruntaşii Românĭ nu puteau sĕ nu se apropie unii de alţii, spre a'şĭ da mână de ajutorŭ în întreprinderile lorŭ naţionale, şi a'şĭ împrumuta ideile şi cunoscinţele.

Astfelŭ, după cum ne spuse conferenţiarulŭ, la 1791 unii dintre fruntaşii românĭ ardelenĭ au avutŭ intenţiunea d'a înfiinţa în Transilvania o fóiă periodică română pentru luminarea neamului românescŭ. Pe acele vremurĭ însĕ, némului românescŭ, nesocotitŭ şi batjocoritŭ cum era, nu'i era permisŭ sĕ guste din ródele culturei. Putemicii de atuncĭ căutau sĕ ţină poporulŭ în întunericŭ pentru ca sĕ pótă face cu elŭ totŭ ce pofteau, şi de aceea au zădărnicitŭ intenţiunea acelora, carĭ voiau sĕ propage lumina.

Dér, după cum se dice, Românulŭ are şépte vieţĭ. Cărturarii românĭ n'au perdutŭ curagiulŭ, ci mai vêrtosŭ au căutatŭ ca sĕ facă drumŭ luminei prin porţile întunerecului.

Sentimentulŭ esista; mai lipsea făclia, care sĕ arate Românului drumulŭ, ce trebue urmatŭ.

Din văpaia sentimentelorŭ s'au aprinsŭ şi făcliile: Lazărŭ ca sĕ lumineze şi Tudorŭ Vladimirescu ca sĕ ardă stavilarele. Mai pe urmă s'au ivitŭ şi vestalele, carĭ sĕ întreţină foculŭ. La 1828 esistau douĕ foi românescĭ, »Curierulŭ Românescŭ« în Muntenia şi »Albina« în Moldova.

N'au avutŭ lungă viéţă aceste foi românescĭ; ele au trebuitŭ sĕ cadă victimă, pentru ca ideea naţională sĕ renască mai mândră şi mai frumósă ca fenicele din propria'i cenuşă.

Propaganda ideii naţionale, înăbuşită în principatele dunărene, a reapărutŭ în Transilvania la 1838 prin înfiinţarea „Gazetei de Transilvania“ sub conducerea d-lui George Bariţŭ. Acéstă fóiă în curêndŭ a devenitŭ unŭ centru de activitate naţională pentru tóte părţile locuite de Românĭ.

Eliad, spornicŭlŭ scriitorŭ din Muntenia, s'a adresatŭ numai decâtŭ către conducĕtorulŭ »Gazetei de Transilvania« în scopŭ d'a înoda cele mai strînse legăturĭ între cărturarii românĭ de peste munţĭ şi cei din Muntenia.

Ce dorinţă frumósă! Dér din nenorocire amare erau vremurile!

Comunicaţiunea era câtŭ sĕ póte de anevoiósă. Poşta nu circula decâtŭ de douĕ orĭ pe sĕptĕmână şi loculŭ de unde se espediau séu soseau corĕspondinţele era Sibiiulŭ. Urma apoi cea mai minuţiósă censură la guvernulŭ Transilvaniei şi de multe orĭ chiar scrierile cele mai nevinovate cădeau jertfă focului. Dér nu era destulŭ cu atâtŭ; mai esista şi carantina, pachetele şi scrisorile trebuiau perforate, dreptŭ dovadă că nu aducŭ ciumă, astfelŭ că o scrisóre pentru ca sĕ ajungă la loculŭ destinatŭ avea nevoiă de 3 sĕptĕmânĭ, uneorĭ şi de trei lunĭ.

cările dela o casă la alta și cu tótă silința de a se împedeca dimensiunea focului, 16 case împreună cu edificiile laterale economice fură prefăcute în cenușă. Paguba se urcă celŭ puținŭ la 20,000 fl. v. a.

—x—

Curiósă este ținuta diarelorŭ române de aci, dicŭ foile ungurescĭ, față de convenția comercială cu România. „Ele necum sĕ apere interesele patriei, suntŭ de acordŭ cu diarele din România și mereu dau în noi. Intr'adevĕrŭ, că patriotismulŭ le lipsesce cu desĕvêrșire diarelorŭ nóstre române. Acésta n'o pricepemŭ; nu putemŭ se înțelegemŭ réua credință a diarelorŭ nóstre.« — Cam ce-a mai rĕmasŭ neimputatŭ diarelorŭ române, jupânilorŭ dela foile ungurescĭ?

—x—

»Ellenzék« dice, că politicii din *România* nu mai scapă de visiunile lorŭ dacoromâne. »Numai sapa și lopata îi desparte pe bieții politicĭ românĭ de visiunile lorŭ,« dice nechibzuitulŭ din *Clușiu*, care a rĕmasŭ numai pele și óse de frigurile dacoromânismului, ce mereu îlŭ scutură.

—x—

In *Aiudŭ* s'a sinucisŭ Kiss Károly, fiiulŭ fostului cassierŭ de scólă; totŭ din Aiudŭ diregĕtorulŭ *Laszlo Albert* sa împușcatŭ la 7 Aprilie. — Semne de »fericire!“

—x—

Sĕ mai dică lumea, cá *Țĕncălău* dela codița »patriotică« din locŭ nu e tobă de limbĭ! Las' că scie latinesce ca unŭ haramiu, dér când e vorba de franțuzesce, Dumas a rĕmasŭ pe josŭ. Dér lumea e rea și „*Chacunea songoul*,“ cum dice Țĕncălău pe franțuzesce, ér după „nențelegĕtorii“ din Parisŭ »Chacun à son goût.«

—x—

Mâne, Sâmbătă séră, se va representa la *teatrulŭ germanŭ* în beneficiului bravului și dibaciului actorŭ d. *Wurm* piesa poporală „Von Stufe zu Stufe« de Brühl.

Poesiile lui M. Zamfirescu și A. Sihleanu.

(Conferință la Ateneu.)

Miercurĭ seara (12 Martie) a vorbitŭ d-lŭ *Virgiliu Arionŭ* despre poesiile lui *Mihailŭ Zamfirescu* și *Alexandru Sihleanu*, conferință tratată câtŭ se póte de bine — de altmintrelĭ cu unŭ spiritŭ propriu unui pedagog — care va lăsa multŭ timpŭ unŭ poeticŭ ecou în inimile ascultătorilorŭ, gândindu-se la vremea:

Când suspină morții
Pe de-asupra porții
Dela cimitir!.... *)

Conferențiarulŭ pleacă dela credința nemuririi sufletului, puternică la popórele sĕlbatice, slabă la popórele mai înaintate, care arŭ însemna că ómenii trăiescŭ după mórte până când suntŭ uitațĭ de cei ce-au rĕmasŭ. Câțĭ avem din neamulŭ nostrŭ carĭ nu trebuiescŭ uitațĭ? Cum, se întrébă oratorulŭ, nu e destulŭ că am lăsatŭ pe Eliade, pe Bolintineanu, pe Alexandrescu și pe alții sĕ móră în miserie? Trebuie acum ca și puținele florĭ ce-au rĕsăritŭ pe mormêntulŭ lorŭ sĕ le lăsămŭ a se vesteji? Când citeștĭ versurile acestora accentulŭ lorŭ te pătrunde; tristețea se oglindește în compositiunile lorŭ și prevederea apropiatei morțĭ, care trebuiă sĕ'i ia așa de tinerĭ, așa de curêndŭ dintre noi.

*) *Zamfirescu. Cântecŭlŭ nebunului.*

P'aste țĕrmurĭ depărtate
Vedĭ tu rîulŭ călĕtorŭ
Cum în valurĭ turburate
Se asvêrlă din isvorŭ? **)

Pe-a lui malurĭ singurate
Vedĭ cum vêntulŭ mugitorŭ
Mișcă trestia și-o bate
Șuerândŭ incetișorŭ?

Rîu e viața-mĭ sbuciumată
Și acea trestie mișcată
E-alŭ meu sufletŭ durerosŭ.

Viitorulŭ ce m'așteaptă
E câmpia cea deșeartă
De pe țĕrmulŭ nisiposŭ! ***)

Și décă ai vrea sĕ știi pentru ce suntŭ triștĭ, nicĭ ei n'arŭ *putea sĕ 'șĭ rĕspundă*; *ceva naturalŭ, de care nu 'șĭ putéu* da séma ei făcéu astfelŭ. Naturĭ superióre, suflete marĭ, carĭ nu putéu rĕmânea in cerculŭ strîmtŭ alŭ vieței de tóte dilele, prea marĭ ca sĕ pótă încăpea în sfera realității murdare — în care, nicĭ vorbă, suntŭ destui îmbrăcațĭ fórte curatŭ — Sihleanu și Zamfirescu îșĭ trecură viéța, când zimbindŭ, când cugetândŭ seriosŭ, dér totd'auna convinșĭ că fericirea décă vine, ține fórte puținŭ:

Ca și unŭ valŭ pe mare
Fericirea n'are
O statornicie pe acestŭ pământŭ.
Ca o stea lucește,
Câtŭ unŭ visŭ trăiește
Și apoi cu grabă cade în mormêntŭ! ****)

Pentru unŭ omŭ, care simte în fața miseriilorŭ lumeștĭ nu póte nicĭ atâta, ea ar fi celŭ multŭ în nesimțire. Mila și compătimirea pentru cei carĭ sufere, îi facŭ sĕ 'șĭ uite adesea nenorocirile lorŭ personale și sĕ plângă împreună cu ei, sĕ plângă pe sĕracĭ, pe desmoșteniți. Ei plângŭ și plânsulŭ lorŭ e poeticŭ, suavŭ, dulce chiarŭ; lacrimele lorŭ suntŭ mărgăritare; suspinele lorŭ este adierea zefirului. Unŭ fiorŭ par'că te apucă ascultândŭ citirea puternicelorŭ strofe din *Cerșetorulŭ* și parcă audiai aievea cum repetă vêntulŭ:

„Sĕ dațĭ la Cerșetorŭ!«

Două suntŭ dér, după cum se vede, notele caracteristice ale acestorŭ poețĭ: o nesiguranță a vieții, o compătimire pentru celŭ suferindŭ. In țerile strĕine, poeții modernĭ totŭ pe ele le-au făcutŭ sĕ sune. Lamartine, Musset, Victor Hugo, Byron și câțĭ și câțĭ totŭ așa au scrisŭ pentru că astfelŭ e simțirea seculului. Ne mai admițêndŭ principiile religióse și dându se în voia unui fatalismŭ — fără sfințĭ și mucenicĭ — fatalismulŭ științificŭ, ei vĕdŭ că lumea e așa de mare în comparațiă cu dênșii (deși ei suntŭ cei mai marĭ dintre ómenĭ) încâtŭ nu o putemŭ mĕsura cu gândirea.

(Va urma.)

**) *Sihleanu Alex. Armonii intime Nr. 1*
***) *Sihleanu. Logodnicii morții.*
****) *M. Zamfirescu.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

PESTA, 16 Aprilie. (Telegr. part.) — Erĭ la patru óre s'a predatŭ deputatului Mocsary o adressă română frumósă cu vr'o 1500 de subscrierĭ.

PESTA, 16 Aprilie. — Sub conducerea redactorului fóiei „Romänische Revue,“ Dr. Diaconovich, o deputațiune română fŭ primită de deputatulŭ Mocsary, căruia în numele Românilorŭ din Bănatŭ și Țéra Unguréscă, ca mulțămire și semnŭ de recunoscință pentru vorbirea sa din 8 Februariu 1886, i-a îmânatŭ unŭ pomposŭ albumŭ conținêndŭ aprópe 2000 de subscrierĭ. Mocsary mișcatŭ de acésta mulțămì și promise că și în viitorŭ va interveni pentru drepturile naționalităților.*)

VIENA, 16 Aprilie. — La tractările pentru încheiarea tractatului România va fi representată prin ministrulŭ de esterne *Pherechide* și prin delegatulŭ în comisiunea dunăréna prințulŭ *Ghica.*

MADRIDŬ, 16 Aprilie. — Regina a grațiatŭ pe ducele de Sevilla, care fusese condamnatŭ, fiindŭ că conspirase contra reginei.

CONSTANTINOPOLŬ, 16 Aprilie. — Germania, Rusia și Austro-Ungaria au rĕspunsŭ în modŭ favorabilŭ la circulara Porții, prin care acésta cerea intervenirea puterilorŭ pe lângă Grecia, ca acésta sĕ desarmeze. Francia face reserve.

DIVERSE.

Necrologŭ. — Carolŭ nobilŭ de Schobeln, loc colonelŭ c. r. în pensiune, în 14 Aprilie n., după o scurtă suferință a rĕposatŭ în vêrstă de 58 de anĭ. Inmormêntarea s'a făcutŭ adĭ, Vinerĭ, în cimitirulŭ conf. augsb.

Fiă'i țĕrîna ușóră!

***

Afurisenia. — Diarulŭ »Opiniunea« din Iașĭ scrie că, din causă că epitropia israelită nu a voitŭ în acestŭ anŭ sĕ dea mijlóce, cu ocasia sĕrbătorilorŭ, pentru cumpĕrare de pasca și altele la sĕracĭ și la soldații evrei, unŭ mare numĕrŭ de Israelițĭ au provocatŭ prin scolĭ o afurisenia contra celorŭ carĭ vorŭ cumpĕra carne, căcĭ din venitulŭ taxei asupra acestui obiectŭ se întreține spitalulŭ sub conducerea Epitropiei. Astfelŭ carnea cușerŭ șéde nevêndută de vr'o trei dile și din acéstă causă s'a scumpitŭ și carnea ce o consumă creștinii.

***

Unŭ milionŭ furatŭ. — Din Roma se scrie, că acum câteva sĕptĕmânĭ a muritŭ în Forggia marchisulŭ Faggese, care a lăsatŭ o avere ca de unŭ milionŭ în pietre scumpe și hârtii de valóre. Rudele marchisului, care nu fusese căsĕtoritŭ, începură sĕ se certe, ca toțĭ moștenitorii, apoi în fine se înțeleseră sĕ sigileze castelulŭ Faggese în care era depusă tótă averea și sĕ pue ómenĭ de pază. Ajungêndŭ în cele din urmă la o învoélă, s'au dusŭ la castelŭ sĕ împartă averea — dér n'au mai găsitŭ nimicŭ. O ceată de tâlharĭ furase totŭ, nu se știe cum. Din resturile de bucate se conchide, că tâlharii au petrecutŭ în castelŭ celŭ puținŭ o sĕptĕmână. Moștenitorii vorŭ sĕ intenteze procesŭ poliției, care n'a păzitŭ bine castelulŭ.

***

BIBLIOGRAFIĂ.

S'a pusŭ subŭ tiparŭ și va apăré în curêndŭ în editura librarului H. Zeidner în Brașovŭ: *Geografia pentru scólele medii. Partea I. Ungaria și țerile dimprejurulŭ mării Mediterane*, prelucrată pe basa planului ministerialŭ mai nou, alŭ ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune și acomodată recerințelorŭ scólelorŭ române, după D Laky, de Dionisie *Făgărășanŭ* și Silvestru *Moldovanŭ*, profesorĭ la gimn. rom, din Brașovŭ.

*) Telegrama acésta ni-o trimite biroulŭ de corespondențe din Pesta. Red.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureșianu

Cu tóte acestea nu se desnădăjduiră Românii; continuară a'șĭ împărtăși ideile și cunosciințele, trimițêndu'șĭ unulŭ altuia foile periodice ca scrisorĭ când nu puteau ast-felŭ.

La anulŭ 1845 venise o censură mai milostivă în Transilvania, dér cu atâtŭ mai mare era prigonirea în principatele dunărene. Esista »Curierulŭ de ambe secse« redactatŭ de către Eliad, dér acéstă fóie nu putea fi desfăcută în principate și de aceea Eliadŭ se adreséză către d. Barițŭ spre a desface vr'o 200 de esemplare din fóia sea în Transilvania și cu tóte că conținutulŭ fóiei nu era în acordŭ cu vederile sferelorŭ conducĕtóre de pe acele vremurĭ, totușĭ fóia a trecutŭ granițele câțĭ-va anĭ de dile.

Pacostea cădusе pe »Gazeta de Transilvania,« fiindu'i interdisă intrarea în Muntenia. Cu tóte acestea comunicațiunea între bărbații conducĕtorĭ ai Românilorŭ din diversele țĕrĭ nu încetă; ea se făcea, cum dise conferențiarulŭ, pe vama cucului.

Totŭ pe la 1845 Eliad, printr'o scrisóre, îi face d-lui Barițŭ cunoscută intențiunea sa d'a publica, în unire cu toțĭ cărturarii românĭ, autorii clasicĭ, și d'a cumpăra pentru scrierile românescĭ litere latine.

Introducerea literilorŭ latine în scrierile românescĭ a datŭ nascere la multe nemulțumirĭ. Unŭ consulŭ generalŭ alŭ unei puterĭ cerea ca scrierile cu aceste litere sĕ fiă oprite din cause politice și religióse.

Venindŭ la 1848 d. Barițŭ spuse că în acestŭ anŭ a avutŭ o corespondință fórte intinsă, dér că foculŭ revoluțiunei i-a arsŭ întréga corespondință, afară de o singură scrisóre pe carea scăpat'o nu tocmai întrégă din flacările focului.

Terminândŭ corespondența cu Eliadŭ, conferențiarulŭ resuméză o scrisóre, pe care a primit'o dela C. Negruți la anulŭ 1839. In acéstă scrisóre rĕposatulŭ Negruți se plânge de rigóre înfricoșată a censurei din Iașĭ și propagă „unirea“, fără care, cum dice dênsulŭ, bine Românii nu vorŭ mai putea vedea.

Totŭ pe atuncĭ s'a încercatŭ Negruți sĕ trimită și satirele lui Antioch Cantemir, dér n'a isbutitŭ sĕ le pótă lăți printre Românii de peste munțĭ, deórece intrarea lorŭ n'a fostŭ permisă. A isbutitŭ însĕ Negruți sĕ trimită d-lui Barițŭ o mică broșură politică, pentru care apoi d. Barițŭ a pățit'o. Ducêndu-se mai pe urmă la Viena sĕ se plângă, de aci i s'a spusŭ sĕ nu cuteze a se mai ocupa de afacerile din România, sĕ nu mai dică nicĭ bine nicĭ rĕu.

Astfelŭ era starea lucrurilorŭ înainte de 1848, în ce privesce comunicațiunea literară și politică între Românii despărțițĭ politicesce. Dér cu tóte greutățile, între fruntașii românĭ de pe atuncĭ, vedemŭ avêntulŭ nobilŭ, vedemŭ abnegațiunea, sacrificiulŭ pentru propășirea națională. Toțĭ câțĭ se credeau capabilĭ d'a pune o pétră cât de mică la edificiulŭ naționalŭ, căutau a se apropia unii de alții și a lucra împreună pentru o mai bună reușită.

Și după 1848, fruntașii românĭ erau animațĭ de sentimente nobile și luptau fără odihnă, neținêndŭ în sémă periculele, carĭ adeseorĭ se espuneau, pentru ca sĕ védă națiunea românéscă scósă din noroiulŭ în care o cofundase vitregitatea timpurilorŭ.

Dér astădĭ? Din partea celorŭ mai bĕtrânĭ esemple triste, afară de puține escepțiunĭ, pentru tinerime, și din partea celorŭ tinerĭ puțină speranță pentru viitorŭ.

Óre schimbarea în bine, după esemplulŭ bĕtrânilorŭ, sĕ nu mai fiă posibilă?

(„Românulŭ“). *Pp.*

Strigăturĭ poporale din Sĕlagiŭ.

(Adunate de I. P. Lazarŭ.)

Vasilică, chică créță,
Nu mâna boii'n fênațĕ,
Că fênațele'sŭ domnescĭ
Și n'ai banĭ sĕ le plătescĭ.

*

Mândra mea de astă véră,
Multŭ mĕ rógă s'o iau éră;
Dér dracŭlŭ a nebunitŭ
Sĕ iae ce-a părăsitŭ.

*

Fă-mĕ Dómne ce me-i face,
Fă mĕ-unŭ picurașŭ de lapte
Colo susŭ după cetate
Sĕ vĕdŭ Némțulŭ cum sĕ bate.

*

Frundă verde de măslinŭ
Tu străină, eu străinŭ
Amêndoi ne potrivimŭ
Vino 'n codrii sĕ trăimŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Aprilie st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	103 45
Rentă de hârtiă 5%	95.10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117.50
Bonurĭ rurale ungare	104 60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 60
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 30
Renta de hârtiă austriacă	85.25
Renta de arg. austr.	85.40
Renta de aurŭ austr.	114 15
Losurile din 1860	139 70
Acţiunile băncel austro-ungare	876 —
Act. băncel de creditŭ ung.	297.25
Act. băncel de creditŭ austr.	294.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	10.½
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.70
Londra 10 Livres sterlinge	125.95

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 1 Aprilie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	90—	91½
Renta rom. amort. (5%)	94¼	94¾
» convert. (6%)	89—	90—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	102½	103¼
» „ „ (5%)	87—	87½
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	82½	83½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	13 —	14½—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00—	2.02

Curs︎ulu pieţei Braşovŭ

din 15 Aprilie st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.70	Vênd.	8.72
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.30
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	»	125.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Tarifa anunţurilorŭ si inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâsia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS."*

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ şése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ şése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ	—	—	12.50	—
	—	—	1.09	—
Timişŭ	—	—	1.40	—
Braşovŭ	—	—	2.27	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	—	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	—	7.43	—
Aiudŭ	2.55	—	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra'	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	—	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	—	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	—	12.59	—
	6.08	—	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	—	—	11.04
Ciucia	8.28	—	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	—	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Orádia-mare	10.37	—	—	4.06
	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	12 59	—
Szolnok	2.58	—	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena	6.35	—	10.50	—
	3.00	—	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	—	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	—	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	—	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	—	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mező-Telegd	—	—	10.28	2.34	—
Rév	—	—	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	—	1.31	4.26	—
Huiedin	—	—	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu	—	—	5.05	6.43	—
	12.05	—	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	—	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	—	—	9.31	—
	3.32	—	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	—	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mic	7.00	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	—	—	7.14	1.09
	—	—	—	—	1.50
Timişŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ	—	—	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12.00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10.53	1,35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.